

DR. TH. ØSTREM

NEVROLOGI OG PSYKIATRI

OBSERVATORIEGT. 10 " TLF. 44 69 07 OSLO

Oslo - 2.

103048

Institut for Samtidshistorie,

Tostrupsgt. 29,

Oslo - 2.

Vedlagt tillater jeg mig aa oversende (i fotostat kopi
av brev til professor Magne Skodvin og med hans tillatelse) en
imøtegaelse ~~XXXXXXXXXX~~ av fhv. raadmann Thv. Klaveness's bok :
"Oslo kommunale sykehus i krigens tegn" - med korreksjon av dette
stoff, som bygger paa ukontrollerte, uvederheftige krigsrygter i
en opreven tid , hvor hertillands "al slags sprøit ble godtat, bare
det roste de dertil utsette og dadlet de andre " for aa citere
Lorentz Vogt fra disse aar .

Oslo 9/ 9 - 1972.

Th. Østrem.

" Oslo kommunale sykehus i krigens tegn. "

Forfatterens rettelser :

Paa side 39 - 1ste avsnit,

- " - " 40 - linje 9-10 f. o.

42
- " - ~~42~~ - linje 1 i andet avsnit.

- " - 49 - 2det avsnit.

- " - 54 - øverst.

- " - 73 - nederst og side 74 øverst.

- " - 75 - sidste avsnit.

- " - 129 - sidste avsnit.

- " - 130 - øverst.

- " - 141 - nederst.

Se foran i boken,

Oslo 30/12 - 1967.

(Plak: 1-28)

Professor Magne Skodvin,
Historisk Institut,
Niels Henrik Abels vei 12,
O s l o . - 3.

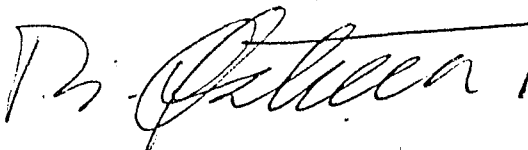
Ad. Thv. Klaveness : " Oslo kommunale sykehus i krigens tegn."

Vedlagt oversendes Thv. Klaveness's rettelser til ovennavnte, hvilke bedes velvilligst innklebet i de eksemplarer, De eller Instituttet maatte ha av boken.

- Samtidig sendes fotokopi av korrespondansen med Hr.-adv. Rolf Arne Fos i den anledning : Brev fra mig av 24/6 og 12/9 - 1955 til advokaten, og dennes brev til Raadmand Klaveness av 8 juli 1955 og til dr. Th. Østrem av 8 november 1955.

- Likeledes følger utredning av 11/9 - 1955 om "Sykehusforholdene under okkupasjonen 1940 - 45 ".

Med hilsen

Th. Østrem.

~~XX~~

Fortsatt: 1, 6.

P. s.

Den tiltakende interesse for okkupasjonens historie gjør det paakrævet, bedre sent end aldrig, med imøtegaaelse av de værste utskielser paa omraadet.

--- Thv. Klaveness's bok: "Oslo Kommunale Sykehus i krigens tegn" representerer innen helsesektoren en utskielse, som ~~XXXXX~~ rettelig hører hjemme under betegnelsen ondartet historieforfalskning.

I undertitelen smykker boken sig med frasen: "En dokumentasjon" - men er i virkeligheten fuld av uvederheftigheter, perfide insinuasjoner og taapelige røverhistorier med inferiør tilsløsing av dengang forsvarsløse mennesker.

Forfatteren gjør heller ikke engang forsøk paa vurdering av det uhyre viktige og verdifulde arbeide, som ble ydet under de særdeles vanskelige krigs- og okkupasjonsforhold ~~XXXXX~~ paa sykehus- og folkehelsegebet av dem, han i sin bok mæskjelder og ~~XXXXX~~ bakvasker. ~~XXXXX~~

D. s.

Som bilag VI vedlægges endel erklæringer og interne departementsskrivelser

m.v.

Thv. raadmand Klaveness's vedlagte "Rettelse" bedes velvilligst besørget indklebet i de eksemplarer ~~XXXXX~~ av hans bok, som maatte forefinnes i bibliotek og/eller arkiv hos Dem.

Oversendes med samtlige bilag:

"Institut for Samtidshistorie", til orientering og indlemmelse i Deres Bibliotek/arkiv (blad i - 28).

Oslo 9/9 - 1972

Th. Østrem
Th. Østrem.

DR. TH. ØSTREM
Nevrologi og Psykiatri
Observatoriegt 10"
III. 44 59 07 Timeavt. 11-12

Oslo 24/6-1955.

Herr Høiesterettsadvokat Rolf Arne Foss,
H. Heyerdahlsgt. 1 0 s 1 o .

Ad Raadmann Klaveness's bok: "Oslo kommunale sykehus i krigens tegn."

Under henvisning til konferanse 12/2 d.a. og Deres skriv av 5 ds. oversendes utskrift av lagmannsrettsdommen av 11/12-1947 samt 5 erklæringer i avskrift.

Raadmann Klaveness's uhyrlige, generelle karakteristikk av mig savner ethvert grundlag. Og det finnes ikke engang i hans egen bok dækning for den. - De nevner i Deres skriv, at jeg faktisk har parafert endel dokumenter. Men slikt er jo ikke straffbart, likesom den parafferende ikke har ansvar for andet end skrivelsens korrekte gjenngivelse av conceptet. I Høiesterett ble jeg da ogsaa frikjennet for tiltalen i et slikt punkt (pkt. 4, a)

Boken er efter forfatterens egne opplysninger blit til i London under krigen. Han har derover faat sine opplysninger fra hjemmefrontfolk og andre, som sendte sine mer og mindre paalidelige meldinger ad forskjellige kanaler, hvorfra de kom frem i mer eller mindre forandret form. Forf. har efter hjemkomsten ikke brydd sig med aa korrigere disse meldinger, men utgit boken like før retssaken mot mig kom op. Han svigtet da ogsaa helt aktortet i retten. Og det var efter hans vidneprov, at lagmanden uttalte: "Ja, det er jo saa, at vi ikke edfæster i disse sakene" - hvortil De svarte: "Ja, og det tror jeg, er godt, Herr Lagmann." (Dommer?).

Klaveness maate vite, at de ofte svære anklager mot NS-folk i de dager under rettsforhandlingene ble redusert - hyppig til lite eller intet - hvorfor det ogsaa gjentagne ble skrevet i avisene om misforholdet mellem anklagene med de svære beskyldninger og de "milde" dommer.

Klaveness's bok ligger naa tilsalgs overalt, ogsaa paa kristelige forlag, og kjøpes i stor utstrækning av de nyutdannede sykepleiersker som paa denne maate mener aa kunne komme ind i det sykehus's historie, som de skal tjenestgjøre ved.

De som naa holder paa med aa skrive okkupasjonens historie, vil naturligvis maate benytte sig av de foreliggende kildekrifter, som eksisterer paa de forskjellige omraader. For eller siden vil de naturligvis støte paa denne boken til Klaveness og - saalange den er uimotsagt - gaa ut fra, at anførselene der er korrekte.

Han maate kunne tilpligtes enten aa stanse salget, ~~eller aa sende en korrigering til de enkelte eksemplarer~~, eller aa bilægge hvert eksemplar en korreksjon av visse punkter og ihvertfald den haarreisende karakteristikk av mig, som vel maa sies aa være egnét til aa skade mit gode navn og rygte, saa langt som den blir kjent.

Erhødigst

Th. Østrem

S. bilag.

Rettelse

i Klaveness: "Oslo Kommunale sykehus i krigens tegn," Cammermeyers Boghandels Forlag, 1947.

Ifølge senere indkomne opplysninger er nedensiterte avsnit av nevnte bok ukorrekte:

ad.s.39.

"Særlig nedslaaende var det aa vite at landets øverste medisinalle sjef, den mann som var sat inn i medisinaldirektørens sted, doktor Th. Østrem, støttet NS-funksjonærenes trakassier mot sykehuset og direktør Gjessing. Østrem skrev gjennom sin optræden et bedrøvelig blad av norsk administrasjons historie. Sjælden eller aldrig har vel en norsk embetsmann i nyere tid baaret sig saa ille ad mot en institusjon hvis tarv han var sat til aa vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og arbeidseffekt led enormt."

ad.s.40-linie 9-lo f.o.

"--som var et av Østrems betrodde redskaper på Dikemark."

ad.s.42-1.linie i kapitlet: Pleier Wassdahl. Pleier Fedje.

"Det varte ikke lenge før Wassdahl fik sin belønning for disiplinærbruddet."

ad.s.49-2.avsnit.

"Wassdahl var ikke tilfreds med den saaledes fastsatte ordning og fannt villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanerier mot direktør Gjessing!"

ad.s.54, øverst.

"Medisinaldirektøren, doktor Østrem, som ogsaa stod bak hirdbesøket på sykehusraadmennens kontor 1.mai 1941, stillet sig derimot paa voldsmandenes side og skrev en forvirret protest mot protestene."

ad.s.73 nederst og s. 74 øverst.

"Rollen som saadan var ham nok tildelt av partiet eller departementets helseavdeling og omtalen av hans optræden tjener derfor til belysning av saavel makthavernes innstilling til medmennesker og samfundets sosiale institusjoner som av den innflytelse partiets daarligste elementer fik anledning til aa øve. Den uro og uorden helseledelsen efter hendelsen der ute aa dømme gjerne saa utvikle sig paa Dikemark, mens NS hadde makten røbet den største ansvarsløshet ovenfor de sinnssyke."

ad.s.75-siste avsnit.

"Hordnes' høie forbindelser røber sig ogsaa deri at han endog vaaget aa blande sig inn i administrasjonen av lægepersonalet." Nedenfor i samme avsnit-1.4.f.n. "Og ganske riktig."

ad.s.129-siste avsnit.

"Ogsaa innenfor sykepleien grep naziordfører Jenssen og "medisinaldirektør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og paa tvers av sykehusenes og de sykes interesser."

ad.s.130-øverst.

"Medisinaldirektøren gjorde ogsaa forsøk paa aa forfuske den forskrevne eksamen for sykepleierskeelever."

ad.s. 141-nederst.

"Paabudet skyldtes visstnok en blamasje fra "medisinaldirektør" Østrem og dennes sakkyndige dr. Høygaards side."

Det bekreftes, at ovenstaaende erklæring er vedtatt av Thv. Klaveness til indhefting i hans bok "Oslo kommunale sykehus i krigens tegn".

Thv. Klaveness (sign.)

Josef Dahl

Rettelse

i Klaveness: "Oslo Kommunale sykehus i krigens tegn," Cammermeyers Boghandels Forlag, 1947.

Ifølge senere indkomne opplysninger er nedensiterte avsnit av nevnte bok ukorrekte:

ad.s.39.

"Særlig nedslaaende var det aa vite at landets øverste medisinal-sjef, den mann som var sat inn i medisinaldirektørens sted, doktor Th. Østrem, støttet NS-funksjonærenes trakasserier mot sykehuset og direktør Gjessing. Østrem skrev gjennom sin optræden et bedrøvelig blad av norsk administrasjons historie. Sjælden eller aldrig har vel en norsk embetsmann i nyere tid baaret sig saa ille ad mot en institusjon hvis tarv han var sat til aa vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og arbeidseffekt led enormt."

ad.s.40-linie 9-lo f.o.

"--som var et av Østrems betrodde redskaper på Dikemark."

ad.s.42-1.linie i kapitlet: Pleier Wassdahl. Pleier Fedje.

"Det varte ikke lenge før Wassdahl fik sin belønning for disiplinærbruddet."

ad.s.49-2.avsnit.

"Wassdahl var ikke tilfreds med den saaledes fastsatte ordning og fannt villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanerier mot direktør Gjessi"

ad.s.54, øverst.

"Medisinaldirektøren, doktor Østrem, som ogsaa stod bak hirdbesøket på sykehusraadmannens kontor 1.mai 1941, stillet sig derimot paa voldsmandenes side og skrev en forvirret protest mot protestene."

ad.s.73 nederst og s. 74 øverst.

"Rollen som saadan var ham nok tildelt av partiet eller departementets helseavdeling og omtalen av hans optræden tjener derfor til belysning av saavel makthavernes innstilling til medmennesker og samfundets sosiale institusjoner som av den innflytelse partiets daarligste elementer fik anledning til aa øve. Den uro og uorden helseledelsen efter hendelsen der ute aa dømme gjerne saa utvikle sig paa Dikemark, mens NS hadde maktet robet den største ansvarsløshet ovenfor de sinnssyke."

ad.s.75-siste avsnit.

"Hordnes' høie forbindelser røber sig ogsaa deri at han endog vaaget aa blande sig inn i administrasjonen av lægepersonalet."
Nedenfor i samme avsnit-1.4.f.n. "Og ganske riktig."

ad.s.129-siste avsnit.

"Ogsaa innenfor sykepleien grep naziordfører Jenssen og "medisinaldirektør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og paa tvers av sykehusenes og de sykes interesser."

ad.s.130-øverst.

"Medisinaldirektøren gjorde ogsaa forsøk paa aa forfuske den forskrevne oksamen for sykepleierskeelever."

ad.s. 141-nederst.

"Paabudet skyldtes visstnok en blamasje fra "medisinaldirektør" Østrem og dennes sakkyndige dr. Høygaards side."

Det bekreftes, at ovenstaaende erklæring er vedtatt av Thv. Klaveness til indhefting i hans bok "Oslo kommunale sykehus i krigens tegn".

Thv. Klaveness (sign.)

Josef Dahl

Høyesterettsadvokatene

Harald Børresen og Rolf Arne Foss

M. N. S.

3.

TELEFONER:

H.R.Advokat Børresen personlig 41 48 72
H.R.Advokat Foss personlig . . . 41 63 52
O.R.Sakfører Lysbakken 42 12 82
Kontoret 41 05 23

Oslo, den 8. juli 1955.

Hieronymus Heyerdahls gate 1, vær. 414
ved siden av Rådhuset.

R/SE

Rådmann Thv. Klaveness,
Ullevålsv. 45 b
O s l o .

Ad Oslo Kommunale Sykehus i Krigens Tegn.

Dr. Th. Østrem har henvendt seg til meg i anledning den omtale De har gitt ham i Deres ovennevnte bok.

Således skriver De bl.a. side 39:

"Særlig nedslående var det å vite at landets øverste medisinal-
sjef, den mann som var satt inn i medisinaldirektørens sted,
doktor Th. Østrem, støttet NS-funksjonærenes trakassier mot
sykehuset og direktør Gjessing. Østrem skrev gjennom sin opp-
treden et bedrøvelig blad av norsk administrasjons historie.
Sjelden eller aldri har vel en norsk embetsmann i nyere tid be-
seg så ille ad mot en institusjon hvis tarv han var satt til
å vareta. Følgen herav var at sykehusets virksomhet og arbeids-
effekt led enormt."

Også andre steder i Deres bok omtaler De dr.

Th. Østrem på en lite smigrende måte. Det fremgår imidlertid av
forordet i Deres bok at den er skrevet i 1943, men da den fremdeles
er tilsalgs i bokhandlene, må jeg protestere mot at Deres ukorrekte
omtale av dr. Østrem fremdeles fremlegges offentlig i bokform, til-
tross for at dr. Østrem 1. september 1948 ble frifunnet i Eidsivats
Lagmannsrett, nettopp for de punkter De angriper ham.

Jeg tillater meg i den forbindelse å nevne at dr. Østrem nettopp ble
frifunnet for tiltalens punkt 4 C, som gjaldt medvirkning til av-
skjedigelse av Dem, forstanderinne Rimestad og forstanderinne
Helgestad ved Rikshospitalet. Likeledes ble han frifunnet for punkt
4 E i tiltalen som gjaldt at han skulle ha ansatt Wassdahl ved
Dikemark asyl, hvilket ledet til overløse Gjessings arrestasjon.

2. Rådmann Thv. Klaveness.

(4)

Nettopp dette siste punkt som De angriper dr. Østrem sterkest for, er han altså frifunnet for.

Jeg tillater meg også å nevne at dr. Østrem ble frifunnet for tiltalens punkt 4 E, om at han skulle ha arbeidet for at medisinske gaver fra USA til Norge istedenfor skulle sendes til Finnland, hvilket gjorde at gaven bortfalt.

Jeg finner også grunn til å nevne at retten i formlidende retning tok

"hensyn til at tiltalte i stillingen som medisinaldirektor i de store og hele synes å ha opptrådt saklig, og til at han utvilsomt har næret en oppriktig og sterk interesse for folkehelsen, hvis fremme han har arbeidet ivrig for.

Videre er tatt hensyn til at han aldri synes å ha søkt egen fordel, ihvertfall ikke økonomisk. Det er også lagt vekt på at han ved flere anledninger har vist seg hjelpsom, bl.a. ved å søke å få frigitt politiske fanger, og ved å få satt igjennom at læger og farmasøyter ikke skulle tas som gisler.

Det kan også nevnes at han søkte å unngå tyskerne og privat ikke hadde omgang med dem".

Til Deres orientering tillater jeg meg også å fremlegge noen erklæringer fra dr. Østres sak:

- 1) Erklæring fra Kai Bull 7/8-1947 angående forstanderinne Agnes Rimstad.
- 2) Erklæring av 15/5-1947 fra K. Kahrs Buddo angående rådmann Klaveness og forstanderinne Rimstad.
- 3) Erklæring av 28/7-1947 fra Harald Scholberg angående rådman Klaveness og forstanderinne Rimstad.
- 4) Erklæring av 8/8-1947 fra Hilmar Krag Wehm angående rådmann Klaveness og forstanderinne Rimstad.

Det må etter det her anførte være klart at De ikke har noen dekning for det ovenfor anførte sitat, angående direktor Gjessing.

3. Rådmann Thv. Klavness.

(S)

Det må videre være klart at hva De anfører side 49 angående Wassdahl og direktør Gjessing ikke er korrekt:

"Wassdahl var ikke tilfreds med den således fastsatte ordning og fant villig gehør hos Østrem for ytterligere sjikanerier mot direktør Gjessing."

Deres omtale av dr. Østrem på side 129 må også sies å være ukorrekt:

"Også innenfor sykepleien grep naziordfører Jenssen og "medis alldirektør" Østrem leilighetsvis inn til skade for disiplin og orden og på tvers av sykehusenes og de sykes interesser."

Dr. Østrem er dessverre først nylig blitt oppmerksom på Deres bok. På et tidligere tidspunkt ville han ansett det nødvendig å få de ovenfor anførte avsnitt i Deres bok mortifisert. I betraktning av den lange tid som er forløpet, foretrekker jeg imidlertid heller å henstille til Dem å vedlegge det nåværende opplag av Deres bok en meddelelse om at den her nevnte omtale av dr. Østrem er ukorrekt.

Jeg går også ut fra at de nevnte avsnitt blir strøket i et eventuelt nytt opplag av Deres bok. Selv om boken kanskje ikke lenger selges i noe større antall, er det meget uheldig for dr. Østrems gode navn og rykte at Deres bok, som står som en oppslagsbok for Oslo Kommunale Sykehus i okkupasjonstiden, inneholder åpenbare feilkilder som dr. Østrem er frifunnet for i lagmannsretten.

E r b ø d i g s t